

УДК 330.1

DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2020-3-63-72>

РЯБУХА Ольга Олегівна

студентка ОС Магістр,

Черкаський національний університет

імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0583-9377>

olgariabuxa0@gmail.com

КУЦЕНКО Дмитро Миколайович

аспірант (PhD Доктор філософії),

Черкаський національний університет

імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6379-2330>

lawagens@gmail.com

КОВАЛЬ Олексій Вікторович,

аспірант (PhD Доктор філософії),

Черкаський національний університет

імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3790-0331>

Oleksii.koval.aba@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ 4.0: СТРАТЕГІЧНИЙ АСПЕКТ

У статті досліджено особливості формування та функціонування системи фінансово-економічної безпеки сучасних українських промислових підприємств із врахуванням ризиків Індустрії 4.0. Надано характеристику структурно-логічній схемі побудови та функціонування системи фінансово-економічної безпеки підприємства. Описано механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Встановлено риси стратегічного управління системою фінансово-економічної безпеки промислових підприємств.

Ключові слова: підприємство, фінансово-економічна безпека, ризик, стратегія, Індустрія 4.0, система фінансово-економічної безпеки, управління.

Постановка проблеми. Стан фінансово-економічної безпеки є одним із головних індикаторів ефективної роботи економічної системи країни, і в основі її перебуває рівень фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання, які функціонують на її території. Показники розвитку національної економіки мають безпосередній істотний вплив на всі напрями та характеристики суспільного життя, але в умовах фінансової нестабільності досягнути позитивних ефектів на макрорівні досить складно. Таким чином, зв'язок фінансової та економічної сфер у сповненому ризиків середовищі функціонування вітчизняної промисловості дозволяє вести мову про проблеми забезпечення фінансово-економічної безпеки як у площині державного управління, так і у процесі функціонування господарських структур.

Традиційні види ризиків, вплив яких змінює результативність та ефективність функціонування підприємницьких структур, уже тривалий час досліджуються у межах класичних підходів до ризик-менеджменту. У той час як ризики, поява яких спричинена поширенням тенденцій Індустрії 4.0, ще слабо піддаються управлінському впливу, контролю, мінімізації, що свідчить про необхідність перегляду та оптимізації процесів формування та функціонування систем економічної безпеки промислових підприємств. Побудова комплексної системи фінансово-економічної безпеки підприємства – процес тривалий, і його реалізація

потребує ресурсного забезпечення, що спонукає до пошуку доказів, необхідних для аргументування його необхідності для керівництва компаній. Їх можна відшукати у стратегічних перспективах розвитку підприємства, оскільки наявність дієвої системи фінансово-економічної безпеки гарантує йому конкурентні переваги, рентабельність, фінансову стійкість і безперервну господарську діяльність у майбутньому.

З огляду на це, необхідно досліджувати питання формування та функціонування системи фінансово-економічної безпеки промислових підприємств як формотворчого елементу економічної системи держави та складової економічної безпеки національної економіки країни у стратегічному контексті та із врахуванням особливостей Індустрії 4.0, активно працювати в умовах якої українським підприємствам доведеться уже найближчим часом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню різних аспектів процесів формування та функціонування системи фінансово-економічної безпеки підприємств, установ і організацій присвячено значну кількість наукових праць як українських, так і зарубіжних вчених. Серед вітчизняних дослідників у межах проблематики управління фінансово-економічною безпекою не можна оминати увагою публікації О. Вівчара [1], Н. Дехтяра [2], Н. Бабіної, В. Занори [3], О. Герасименко, А. Шевченко [4], Н. Зачосової [5], А. Коваленка [6], Д. Пілевича [7] та ін. Їх праці присвячені питанням дослідження різноманітних підходів до формування системи фінансово-економічної безпеки, стратегічного та тактичного управління фінансово-економічною безпекою підприємств, вивченню зарубіжного досвіду безпеко орієнтованого управління та встановленню можливостей його адаптації до українських реалій.

Однак, на нашу думку, потребує акценту уваги наукової спільноти дослідження проблем функціонування системи фінансово-економічної безпеки промислових підприємств в умовах Індустрії 4.0 та в контексті стратегічного управління вітчизняними господарськими структурами.

Метою дослідження є встановлення особливостей формування та функціонування системи фінансово-економічної безпеки українських промислових підприємств в умовах поширення Індустрії 4.0.

Для реалізації поставленої мети необхідно виконати ряд *завдань*, а саме: дослідити процеси побудови та функціонування системи фінансово-економічної безпеки підприємств; описати механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки господарських структур із врахуванням ризиків Індустрії 4.0, встановити риси та надати характеристику стратегічного управління системою фінансово-економічної безпеки промислових підприємств.

Викладення основного матеріалу дослідження. В науковій літературі представлені різні підходи до визначення сутності фінансово-економічної безпеки підприємства. Ми розділяємо думку Пілевича Д.С., який визначає фінансово-економічну безпеку підприємства як: «складну систему, яка здійснює захист фінансово-економічних інтересів суб'єкта господарювання, ефективно протидіє сукупності всіх негативних чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на нього, сприяє формуванню передумов для його поступового, довгострокового та стабільного розвитку в подальшому» [7].

Пропоноване визначення підходить і для опису поняття фінансово-економічної безпеки промислового підприємства, оскільки має ознаки універсальності та не містить уточнень, які б вказували на характерні риси суб'єкта господарювання конкретного виду економічної діяльності. Водночас, протидіяти усій сукупності негативних чинників, в умовах впливу яких провадять свою діяльність промислові підприємства, може лише досконала система фінансово-економічної безпеки, яку неможливо вибудувати в умовах обмеженості ресурсного забезпечення українських господарських структур. Ймовірно, краще характеризувати фінансово-економічну безпеку промислового підприємства як такий стан функціонування механізмів протидії негативному впливу загроз і ризиків фінансово-економічної природи походження на результати його виробничих і господарських процесів, що забезпечує

мінімізацію їх деструктивних наслідків для фінансово-економічних інтересів підприємства та гарантує здатність для безперервного здійснення ним його основної діяльності.

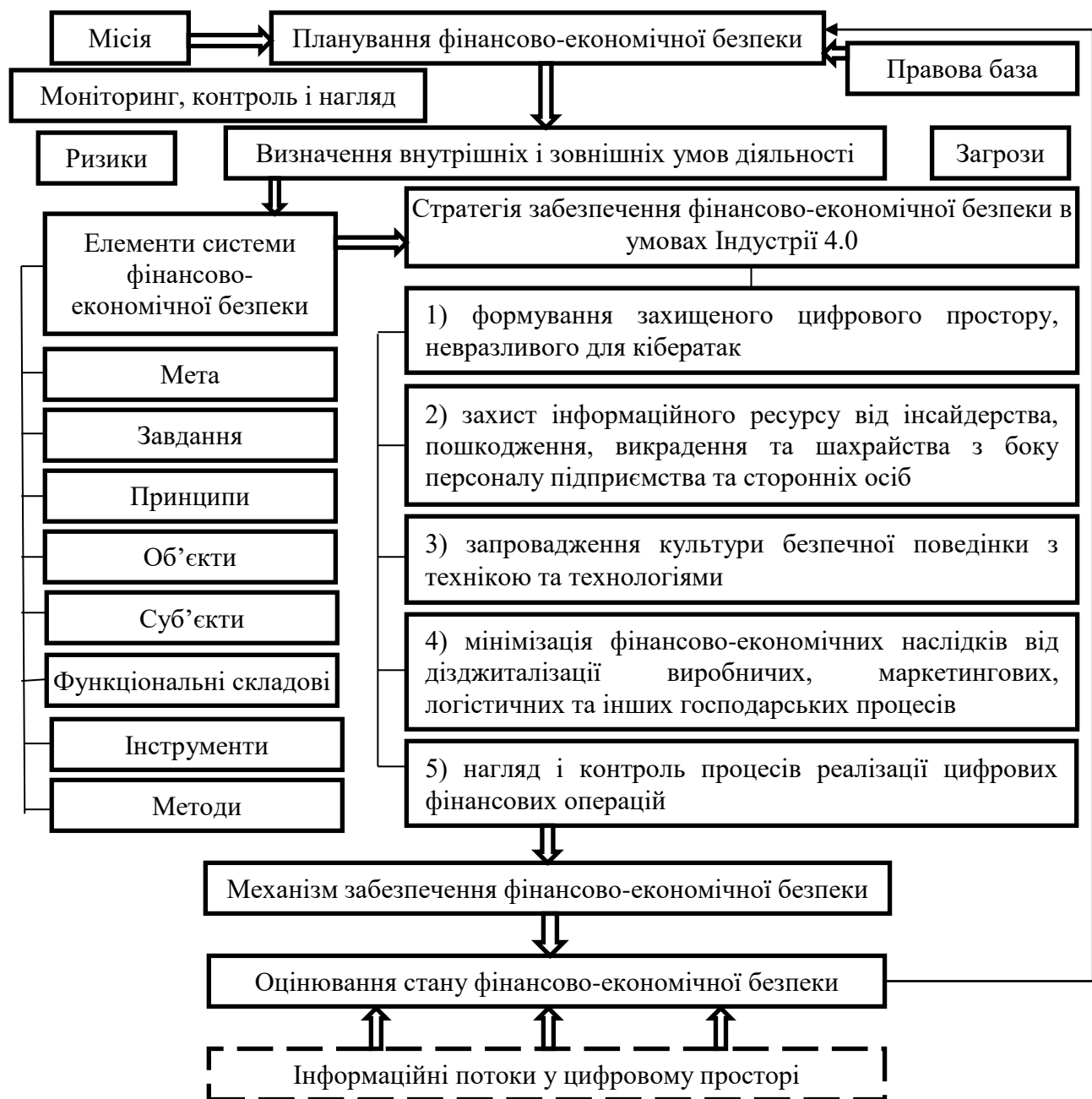
Ситуація, яка складається в сучасному економічному просторі на глобальному, регіональних і локальних рівнях, стала безпосереднім стимулом до формування системи фінансово-економічної безпеки промислових підприємств. З переходом до форм ринкової, поведінкової, емерджентної, цифрової економіки все більшого розповсюдження набули такі загрози для нормального функціонування промислових підприємств, як рейдерські захоплення, недобросовісна конкуренція, фіктивне підприємництво тощо. Індустрія 4.0 як новітня форма організації виробничих відносин, стала джерелом для появи нових ризиків, загроз і викликів для підприємств промисловості. Зокрема, низький рівень інформаційної та цифрової грамотності працівників підприємства, цифровізація виробничих процесів, стрімке збільшення обсягів інформаційного ресурсу різного рівня якості, необхідність прийняття управлінських рішень в умовах часових обмежень, зростання витрат на інноваційну перебудову технологій випуску продукції, високий рівень морального застаріння обладнання – усі відзначені факти і мають стати каталізаторами пошуку шляхів формування ефективної системи фінансово-економічної безпеки на вітчизняних підприємствах і розробки механізмів ефективного управління нею у стратегічній і тактичній площинах.

Перш за все, система фінансово-економічної безпеки на промисловому підприємстві повинна запобігати негативним внутрішнім факторам, направленим на діяльність суб'єкта господарювання. Саботаж виробничого процесу, промислове шпигунство, викрадення конфіденційної інформації, інсайдерство – найбільші внутрішні небезпеки для бізнес-структур, особливо зважаючи на те, що Індустрія 4.0 характеризується необхідністю формування інформаційних мереж для комунікації між усіма учасниками виробничих процесів і створення великих сховищ і баз даних для зберігання інформаційного ресурсу, доступ до яких можуть отримати сторонні особи з різною метою, переважно для задоволення власних інтересів. Інтеграція промислового підприємства до Індустрії 4.0 передбачає об'єднання усіх об'єктів виробничих, господарських, фінансових процесів єдиним цифровим інформаційним простором, що у свою чергу, визначає необхідність високого рівня його захисту від стороннього втручання. Що стосується управлінського процесу, то традиційний підхід до управління підприємством та його фінансово-економічною безпекою був заснований на відокремленому використанні системних операційних та інформаційних технологій. Поступово завдяки технологічному прогресу відбувалось зближення та взаємопроникнення цих двох сфер, допоки вони не об'єдналися. Однак, синхронізація процесів, збір інформації для їх взаємо можливого функціонування, випробування, стандартизація, адаптація персоналу до нових умов і його безпека – це нові виклики для систем фінансово-економічної безпеки промислових підприємств.

Система фінансово-економічної безпеки підприємства – це складне концептуальне поєднання елементів, що містить суб'єкти, об'єкти та механізм забезпечення безпеки корпоративних ресурсів підприємства. Система фінансово-економічної безпеки для конкретного суб'єкта господарської діяльності має бути індивідуальною; її функціональна спроможність та ефективність залежать від чинної законодавчої бази держави, обсягів матеріальних, технічних, кадрових і фінансових ресурсів, виділених керівниками підприємств на організацію систем безпеки та управління ними; розуміння кожним працівником важливості забезпечення безпеки підприємства; а також досвіду менеджерів служб фінансово-економічної безпеки [8]. Графічно структурно-логічну схему існування системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства можна презентувати у такому вигляді (рис. 1).

У момент свого створення, система фінансово-економічної безпеки підприємства складається з наступних складових елементів: об'єкт, принципи, механізм безпеки та практичні заходи щодо забезпечення безпеки. Основною метою системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства має бути першочергове виявлення та попередження всіх можливих

загроз безперервності та результативності його виробничих процесів, збутовій діяльності та логістиці, з метою забезпечення фінансової стабільності та економічного розвитку у найближчому майбутньому та стратегічній перспективі. Для запобігання загрозам і ризикам, у тому числі тим, що приносить із собою Індустрія 4.0, і, в крайньому випадку, для усунення їх негативних наслідків для активів підприємства, система фінансово-економічної безпеки повинна містити всі ці складові елементи (див. рис. 1), а в умовах переходу до комплексної цифровізації – ще і забезпечувати їх постійну ефективну взаємодію у межах єдиного інформаційного простору підприємства із дотриманням вимог швидкості передачі даних та їх коректності – для прийняття своєчасних безпеко орієнтованих управлінських рішень.

Рис. 1. Структурно-логічна схема системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства в умовах Індустрії 4.0

Джерело: складено авторами за даними [1]

Об'єктом системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства є його активи, ресурси, фінансово-економічні інтереси. Для організації ефективного захисту та формування каталогів безпеко орієнтованих рішень, заходів протидії конкретним видам ризиків формуються переліки об'єктів системи фінансово-економічної безпеки, що групуються за видами ресурсів, якими володіє підприємство (фінансові, організаційні, людські, управлінські, інтелектуальні, комунікаційні, інформаційні, матеріальні (товари, майно, обладнання) та технологічні), видами діяльності та показниками, які планується підвищити у стратегічній перспективі з метою максимізації рівня безпеки бізнес-процесів (фінансового, інвестиційного, маркетингового, виробничого тощо) [10].

Суб'єктами системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства можуть бути люди, відділи, служби, установи, міністерства та відомства, які мають можливість прямого впливу на стан фінансово-економічної безпеки господарської структури [9].

Серед основних традиційних завдань, які покладені на систему фінансово-економічної безпеки промислового підприємства, і які в повній мірі відображають її ефективність, можна виділити: налагодження стабільної та ефективної роботи підприємства, підвищення рівня прибутку та ріст економічних показників його діяльності; попередження і запобігання виникненню кризових станів на підприємстві, зниження впливу зовнішніх і внутрішніх факторів і загроз [1].

Опитування працівників промислових підприємств, задіяних у процесах управління фінансово-економічною безпекою, дає змогу визначити більш конкретні завдання системи її забезпечення. Серед них: збір інформації про існуючі виклики, ризики і загрози; аналіз, оцінювання та прогнозування можливих виробничих ситуацій; дослідження партнерів, клієнтів, конкурентів, замовників; виявлення, запобігання та припинення незаконної та іншої негативної діяльності працівниками підприємства, які можуть зашкодити її безпеці; забезпечення збереження матеріальних цінностей та інформації; пошук та обробка інформації, яка необхідна для прийняття найбільш оптимальних управлінських рішень щодо стратегії та тактики фінансово-господарської діяльності підприємства, тощо [9].

В умовах Індустрії 4.0 до завдань системи економічної безпеки належить віднести: забезпечення захисту автоматизованих і цифрових процесів, розробку механізму попередження кібератак, розробку стандартів безпеки поведінки з інформаційними ресурсами підприємства, контроль процесів безособистісної комунікації зі стейкхолдерами, організацію безпеки цифрових фінансових розрахунків.

Для формування та підтримки стійкого розвитку промислового підприємства та досягнення позитивних результатів від його фінансово-господарської діяльності і зберегти отримані конкурентні переваги, необхідно розробити та впровадити ефективний механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки. Механізм фінансово-економічної безпеки повинен функціонувати на системі управління фінансовими відносинами з використанням певних принципів, фінансових важелів, інструментів, фінансових методів, правової та інформаційної підтримки, шляхом фінансових розслідувань, задля досягнення основних цілей діяльності підприємства [9].

Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки промислового підприємства традиційно містить такі складові:

- організаційна структура, яка складається з ряду органів, осіб та служб (відділів), які беруть участь у забезпеченні фінансово-економічної безпеки на рівні підприємства.
- набір принципів управління фінансово-економічною безпекою;
- функції управління фінансово-економічною безпекою;
- способи забезпечення фінансово-економічної безпеки та протидії ризикам зовнішнього та внутрішнього середовища;
- інструменти управління фінансово-економічною безпекою;
- юридична та нормативна підтримка безпеко орієнтованих управлінських рішень;

- інформаційно-аналітична підтримка безпеки орієнтованих управлінських рішень;
- система моніторингу та оцінювання стану та рівня фінансово-економічної безпеки підприємства [2] (рис. 2).

Рис. 2. Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства з урахуванням ризиків Індустрії 4.0

Джерело: складено авторами за даними [2]

Безперервне використання механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки є, з одного боку, обов'язковою умовою для діяльності промислового підприємства в умовах конкурентної боротьби, ресурсних обмежень та інтенсифікації ризиків Індустрії 4.0, а з іншого – є його конкурентною перевагою перед тими учасниками економічних відносин, що обирають діяти в умовах невизначеності за моделлю ситуативного реагування на виклики і загрози зовнішнього та внутрішнього середовищ.

Будь яка модель управління бізнесом базується на певній концепції. Концепція управління – це система ідей, принципів, поглядів, які визначають мету діяльності підприємства, механізм взаємодії суб'єкта та об'єкта управління, тип взаємодії між окремими частинами її внутрішньої структури, а також встановлюють необхідний рівень дослідження впливу зовнішнього середовища на діяльність господарюючого суб'єкта [11].

Концепція забезпечення фінансово-економічної безпеки промислового підприємства реалізується шляхом стратегічного планування безпеки орієнтованих заходів і дій, метою якого є забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства та стратегічного планування його економічної та фінансової діяльності; своєчасного оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки та розробки рекомендацій щодо його підвищення; оперативного планування виробничої, господарської та фінансової діяльності; практичної реалізації розроблених планів на практиці [12].

Отже, управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства має базуватися на стратегічному підході, який дає змогу визначати перспективні заходи та методи

корпоративного управління з метою досягнення стратегічних цілей діяльності підприємства з мінімальними ймовірностями зниження рівня його фінансово-економічної безпеки, прояву загрози втрати платоспроможності, банкрутства та ліквідації, тощо. З огляду на це, стратегічне управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства – це набір дій щодо перспективного планування заходів протидії внутрішнім і зовнішнім ризиками виробничих, маркетингових, фінансових процесів, організації комплексної системи фінансово-економічної безпеки, функціонування якої спрямоване на мінімізацію можливостей неповної реалізації стратегічних інтересів підприємства; оцінювання та прогнозування рівня фінансово-економічної безпеки та контроль її стану на різних етапах життєдіяльності підприємства; передбачення майбутніх економічних і фінансових переваг для підприємства від запровадження тих чи інших механізмів захисту його корпоративних ресурсів.

Аналіз підходів до розуміння суттєвих та функціональних властивостей, а також специфічних характеристик фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання, дає змогу визначити основні принципи концептуального управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства, а саме: принцип законності; дотримання балансу інтересів підприємства та його стейкхолдерів, економічного середовища, регіону, держави та суспільства в цілому; взаємна відповідальність усіх структурних підрозділів, службовців, груп зацікавлених осіб та керівництва за забезпечення фінансово-економічної безпеки; взаємозв'язок усіх рівнів фінансово-економічної безпеки, тобто внутрішнього середовища підприємства та його зовнішнього середовища [12] у єдиному інформаційному цифровому просторі (останнє продиктоване характерними рисами Індустрії 4.0).

Організоване та контрольоване управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства, наявність стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки, дозволить у перспективі досягти таких позитивних ефектів, як забезпечення стійкого економічного розвитку підприємства, досягнення основних цільових параметрів його функціонування; нейтралізація негативних наслідків економічної кризи, цілеспрямованих дій конкурентів та інших структур; створення ефективної системи обліку фінансових потоків та розробка досконалої системи контролю; використання позикових коштів за найкращою вартістю; контроль прийнятного боргового навантаження; запобігання випадкам необережності, шахрайства, умисних дій персоналу, а також інших порушень економічної, фінансової, інформаційної дисципліни; розробка та впровадження системи постійного моніторингу фінансового стану з метою діагностики ранніх ознак економічної кризи та банкрутства [12]. Наявність комплексної багатофункціональної системи фінансово-економічної безпеки допоможе промислового підприємству створити необхідний запас міцності фінансової системи для подолання негативних проявів ризиків Індустрії 4.0 та традиційних загроз фінансово-економічному стану промислових підприємств, які працюють на ринку України.

Висновки. У статті досліджено комплексний підхід до формування та функціонування системи фінансово-економічної безпеки підприємства, який повинен включати мету, завдання, принципи функціонування, об'єкти та суб'єкти, стратегію та механізм системного стратегічного управління фінансово-економічною безпекою промислових підприємств під час їх інтеграції до Індустрії 4.0.

Метою існування системи фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання є своєчасне виявлення та попередження зовнішніх і внутрішніх небезпек і загроз, забезпечення цілісності корпоративних ресурсів і досягнення фінансових і економічних інтересів підприємства, реалізація його запланованих бізнес-цілей у короткостроковій і стратегічній перспективах. В умовах поширення Індустрії 4.0, проблема комплексного підходу до забезпечення економічної та фінансової безпеки є критично важливою для побудови ефективної системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства та підтримки її функціонального стану на високому рівні. Це допоможе запобігти втраті фінансової стійкості, платоспроможності, конкурентоздатності промислового підприємства та дозволить йому

здобути важливі ринкові переваги, включаючи здатність до розвитку та пристосування до мінливих умов сповненого ризиків економічного середовища.

Список використаних джерел

1. Вівчар О. Специфіка управління системою фінансово-економічної безпеки бізнесу в умовах турбулентності економічних процесів. *Галицький економічний вісник*. 2015. №2 (49). С. 144-150.
2. Дехтяр Н., Дейнека О. Фінансово-економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення. *Стратегії економічного розвитку: держава, регіон, підприємство*. Херсон: Гельветика. 2015. Т. 2. С.1-17.
3. Zachosova N., Babina N., Zanora V. Research and methodological framework for managing the economic security of financial intermediaries in Ukraine. *Banks and Bank Systems*. 2018. Volume 13, Issue 4. Pp.119-130.
4. Zachosova N., Herasymenko O., Shevchenko A. Risks and possibilities of the effect of financial inclusion on managing the financial security at the macro level. *Investment Management & Financial Innovations*. 2018. №4. P. 304-319.
5. Zachosova N. Innovative approach in the estimatology of financial institutions economic security: possibilities of use in management and regulatory activity within the means of provision of the state financial security. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. № 5(2). P.45-56.
6. Kovalenko A. Determinants of personnel policy in the process of management of financial and economic security of business entities. *Bulletin of the Cherkasy University. Economic Sciences*. 2019. № 3. P.70-77.
7. Пілевич Д. Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства та роль контролінгу в її забезпеченні. *Бізнес Інформ*. 2017. № 2. С. 337-342.
8. Худолій Л. Складові економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. *Ефективна економіка*. 2011. №1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=455> (дата звернення: 03.08.2020).
9. Квасова О., Хіміч Г., Дегтяр А. Фінансово-економічна безпека як система. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2016. №12 (22). С.70-73.
10. Дуб Б. Система економічної безпеки підприємства: поняття та структура. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2016. №4(60). С. 18.
11. Вергун А. Особливості управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2015. № 2. С. 27–31
12. Доценко І., Мельничук О. Стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2018. № 3. С. 79-84.

References

1. Vivchar, O. (2015). The specifics of managing the system of financial and economic security of business in turbulent economic processes. *Halytsky ekonomichnyy visnyk (Galician Economic Bulletin)*, 2 (49), 144-150.
2. Dekhtyar, N., & Deyneka, O. (2015). Financial and economic security of the enterprise: the essence and mechanism of provision. *Stratehiyi ekonomichnoho rozvytku: derzhava, rehion, pidpryyemstvo (Strategies of economic development: state, region, enterprise)*. Kherson: Helvetyka, 2015, 2, 1-17 (in Ukr).
3. Zachosova, N. & Babina, N. & Zanora, V. (2018). Research and methodological framework for managing the economic security of financial intermediaries in Ukraine. *Banks and Bank Systems*, 13/4, 119-130.
4. Zachosova, N. & Herasymenko, O. & Shevchenko, A. (2018). Risks and possibilities of the effect of financial inclusion on managing the financial security at the macro level. *Investment Management & Financial Innovations*, 4, 304-319.
5. Zachosova, N. (2019). Innovative approach in the estimatology of financial institutions economic security: possibilities of use in management and regulatory activity within the means of provision of the state financial security. *Baltic Journal of Economic Studies*, 5(2), 45-56.
6. Kovalenko, A. (2019). Determinants of personnel policy in the process of management of financial and economic security of business entities. *Bulletin of the Cherkasy University. Economic Sciences*, 3, 70-77.
7. Pilevych, D. (2017). The essence of financial and economic security of the enterprise and the role of controlling in its provision. *Biznes Inform (Business Inform)*, 2, 337-342.

8. Khudoliy, L. (2011). Components of economic security of business entities. *Efektivna ekonomika (Efficient economy)*, 1. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=455> (Accessed: 03.08.2020).
9. Kvasova, O.P. & Khimich, H.O. & Dehtyar, A.S. (2016). Financial and economic security as a system. *Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal «Internauka» (International scientific journal "Internauka")*, 12 (22), 70-73.
10. Dub, B. (2016). The system of economic security of the enterprise: concept and structure. *Upravlinnya proektamy ta rozvytok vyrobnytstva (Project management and production development)*, 4(60), 18.
11. Verhun, A. (2015). Features of financial and economic security management of the enterprise. *Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal «Internauka» (International scientific journal "Internauka")*, 2, 27–31.
12. Dotsenko, I. & Melnychuk, O. (2018). Stratehichne upravlinnya finansovo-ekonomichnoyu bezpekoyu pidpryyemstva. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpryyemnytstvo (State and regions. Series: Economics and Entrepreneurship)*, 3, 79-84.

RIABUKHA Olha

Master student,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,
Cherkasy, Ukraine

KUTSENKO Dmytro

Postgraduate student,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,
Cherkasy, Ukraine

KOVAL Oleksii

Postgraduate student,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,
Cherkasy, Ukraine

FEATURES OF THE INDUSTRIAL ENTERPRISES' FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY SYSTEM FORMATION AND FUNCTIONING IN THE CONDITIONS OF INDUSTRY 4.0: STRATEGIC ASPECT

Introduction. *The connection of financial and economic spheres in a high-risk environment of domestic industry allows us to talk about the problems of financial and economic security both in terms of public administration and in the functioning of economic structures. Traditional types of risks, the impact of which changes the effectiveness and efficiency of business structures, have long been studied within the classical approaches to risk management, while the risks caused by the spread of Industry 4.0 trends are still poorly amenable to management, control, minimization, which indicates the need to review and optimize the processes of formation and operation of economic security systems of industrial enterprises. Building a comprehensive system of financial and economic security of the enterprise is a long process, and its implementation requires resources, which encourages the search for evidence necessary to justify its need for company management.*

Purpose. *The purpose of the study is to establish the peculiarities of the formation and functioning of financial and economic security systems of Ukrainian industrial enterprises in the context of the spread of Industry 4.0.*

Methods. *In the course of research the monographic method and a method of the theoretical analysis are used. Methods of analysis and synthesis are also used. The method of generalization was used in the process of forming conclusions based on the results of the study.*

Results. *The article examines the peculiarities of the formation and functioning of the system of financial and economic security at modern Ukrainian industrial enterprises, taking into account the risks of Industry 4.0. The characteristic of the structural and logical scheme of construction and functioning of the system of financial and economic security of the enterprise is given. The mechanism of ensuring financial and economic security of the enterprise is described. The features of strategic management of the system of financial and economic security of industrial enterprises are established.*

Originality. *Financial and economic security of an industrial enterprise is a state of functioning of mechanisms for counteracting the negative impact of threats and risks of financial and economic nature on the results of its production and economic processes, which minimizes their destructive consequences for financial and economic interests of the enterprise and guarantees its ability to operate continuously. Industry 4.0 as the newest form of organization of industrial relations, has become a source for the emergence of new risks, threats and challenges for industrial enterprises. In particular, the low level of information and digital literacy of employees, digitalization of production processes, the rapid increase in information resources of different quality levels, the need for management decisions in time constraints, rising costs for innovative restructuring of production technologies, high obsolescence of equipment - all noted facts and should become catalysts for finding ways to form an effective system of financial and economic security in domestic enterprises and develop mechanisms for effective management in the strategic and tactical areas. In terms of Industry 4.0, the tasks of the economic security system include ensuring the protection of automated and digital processes, developing a mechanism to prevent cyberattacks, developing standards of security behavior with information resources of the enterprise, control of impersonal communication with stakeholders, security of digital financial settlements.*

Conclusion. *The complex approach to formation and functioning of system of financial and economic security of the enterprise which should include the purpose, tasks, principles of functioning, objects and subjects, strategy and the mechanism of system strategic management of financial and economic safety of the industrial enterprises at their integration to Industry 4.0 is investigated.*

The purpose of the financial and economic security of the entity is the timely detection and prevention of external and internal dangers and threats, ensuring the integrity of corporate resources and achieving financial and economic interests of the enterprise, the implementation of its planned business goals in the short and strategic perspectives. With the spread of Industry 4.0, the problem of an integrated approach to economic and financial security is critical to building an effective management system of financial and economic security of the enterprise and maintaining its functional state at a high level. This will help prevent the loss of financial stability, solvency, competitiveness of the industrial enterprise and allow it to gain important market advantages, including the ability to develop and adapt to changing conditions of a risky economic environment.

Keywords: *enterprise, financial and economic security, risk, strategy, Industry 4.0, system of financial and economic security, management.*

*Одержано редакцією: 10.09.2020
Прийнято до публікації: 14.11.2020*